

Závěr

Činnosti orgánů činných v trestním řízení, které jsou uskutečňovány v průběhu přípravného řízení, jsou relativně podrobně upraveny právními normami. V řadě případů lze tak snadno určit, zda dané chování je v souladu se zákonem či nikoli, a zda je tedy příslušná činnost orgánu činného trestního řízení (resp. strany řízení) stížena určitou vadou. S ohledem na rozsah právní úpravy a míru její podrobnosti by bylo možné identifikovat téměř nekonečné množství nejrůznějších vad, pochybení a nedostatků, ke kterým může v průběhu přípravného řízení dojít. V judikatuře a v odborné literatuře je možné najít obrovské množství konkrétních příkladů vad přípravného řízení. V tomto ohledu jsem měla pro svou diplomovou práci široký okruh podkladů, ze kterých bylo možné (resp. nutné) vycházet.

Navzdory této skutečnosti jsem se však při psaní diplomové práce musela potýkat s určitou nedostatečností zdrojů potřebných pro její zpracování. Česká právní úprava totiž v zásadě postrádá ustanovení, která by definovala pojem vad přípravného řízení, vymezila základní klasifikace vad či stanovovala jejich důsledky. V řadě případů tak dochází k situaci, ve kterých je sice zřejmé, že v průběhu přípravného řízení došlo k určité nezákonnosti, avšak není zcela zřejmý negativní důsledek, který je s takovou nezákonností spojen.

Otázky týkající se klasifikace vad a jejich důsledků jsou podrobněji řešeny v odborné literatuře a v judikatuře. V těchto pramenech je možné najít především takové vady, které významněji ovlivňují správnost výsledku trestního řízení, anebo v jejichž důsledku došlo k zásahu do práv jednotlivců. Z tohoto důvodu je pozornost věnována především vadám, které se týkají dokazování a zajišťovacích úkonů. Judikatura slouží jako dostatečný zdroj pro poznání konkrétních případů vad přípravného řízení a jejich důsledků. Z jednotlivých rozhodnutí soudů lze zpravidla snadno poznat, k jakému důsledku příslušná vada řízení vedla. Judikatura je však velmi kazuistická a závěry obecnějšího charakteru k problematice vad přípravného řízení lze z ní dovodit spíše výjimečně (např. absolutní neúčinnost důkazu jako důsledek porušení práva na obhajobu).

Domnívám se, že česká právní úprava přípravného řízení není zcela vyhovující, pokud jde o řešení otázek souvisejících s klasifikací a důsledky vad přípravného řízení. V řadě případů je obtížné určit stupeň závažnosti konkrétního pochybení a zejména pak jeho dopad na průběh navazujícího řízení. Absence podrobnější úpravy důsledků porušení procesních norem je pocíťována zejména v souvislosti s dokazováním.¹

¹ Např. NETT, A. *Plody z otráveného stromu*. Brno: MU, 1997, s. 97-110.

Dle mého názoru by jednoznačnější úprava důsledků vad přípravného řízení mohla přispět ke zkvalitnění této části trestního řízení v praxi. Pokud si je adresát právní normy (v našem případě orgán činný v trestním řízení či procesní strana opatřující důkazní prostředek) jasně vědom negativních důsledků, které navazují na jeho pochybení, spíše se takových pochybení vyvaruje. Jednoznačnější norma v tomto směru může lépe přispět k prevenci vad a tím i k efektivnější ochraně práv dotčených osob.